

COSO in the Cyber Age and Auditing cyber risks

Javad Shekarkhah¹, seyed hamid mousavibasir²

Received: 2023/08/29

Approved: 2023/12/09

Review Paper

Abstract:

The more information organizations have about the cyber threats most likely to affect substruction, the better they can reduction cyber risk. The purpose of this research is to review how the COSO (2013) helps risk management and cyber risk controls. It also shows the role of Internal auditing in cyber risk management control for organizations. Based on the library research method, previous researches have been studied and their results have been analyzed and examined. The results of this study indicate that organizations should invest in cyber risk management and prioritize cyber risk control, strategic goals and future plans depending on their positions. As the cyber environment evolves, risk management and internal auditing will need to keep pace. . Indeed, By focusing on the implementation of the 2013 framework, companies will identify their cyber risks and at the best opportunity, they will show their readiness to react appropriately to face the risks caused by the cyber world. Finally, creating a culture based on cyber security, continuous evaluation of all technologies used, continuous evaluation of vulnerable systems, comprehensive analysis of examples of cyber attacks carried out in organizations, continuous cyber risk management activities and cyber security training, These are the most important things that organizations should consider.

Key Words: COSO and cyber risks, cyber security, cyber age, Auditing cyber risks

 [10.22034/JPAR.2023.2010425.1211](https://doi.org/10.22034/JPAR.2023.2010425.1211)

1. Associate Professor. Department of Accounting, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran. (Corresponding Author) shekarkhah@atu.ac.ir

2. MSc of Management Accounting ,Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran. s.h.musavibasir@gmail.com
<http://article.iacpa.ir>

چارچوب کنترل داخلی یکپارچه در عصر سایبری و حسابرسی ریسک سایبری

جواد شکرخواه^۱، سیدحمید موسوی بصیر^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۱۸

مقاله‌ی ترویجی

چکیده:

هر چقدر سازمان‌ها اطلاعات بیشتری در مورد تهدیدات سایبری که به احتمال زیاد بر زیرساخت‌ها تأثیر می‌گذارند داشته باشند، بهتر می‌توانند ریسک سایبری را کاهش دهند. هدف از این تحقیق بررسی این موضوع است که چگونه چارچوب کنترل داخلی یکپارچه (۲۰۱۳) به مدیریت ریسک و کنترل‌های ریسک سایبری کمک می‌کند. و همچنین نقش حسابرسی داخلی در کنترل مدیریت ریسک سایبری، برای سازمان‌ها را نشان می‌دهد. با اتکا به روش پژوهش کتابخانه‌ی، تحقیقات پیشین مورد مطالعه و نتایج آنها مورد تجزیه و تحلیل و بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل از این پژوهش بیانگر این مطلب می‌باشد که سازمان‌ها باید در زمینه مدیریت ریسک سایبری سرمایه‌گذاری کنند و بسته به جایگاه‌های که در آن قرار دارند کنترل ریسک سایبری را در اولویت، اهداف استراتژیک و برنامه‌های آتی قرار دهند. همانطور که محیط سایبری تکامل می‌یابد، مدیریت ریسک و حسابرسی داخلی باید سرعت خود را حفظ کنند و در مرحله برنامه ریزی برنامه حسابرسی، باید چشم‌انداز تهدید سایبری گسترده را در نظر بگیرد. درحقیقت، سازمان‌ها با تمرکز روی اجرای چارچوب ۲۰۱۳ ریسک‌های سایبری خود را شناسایی و در بهترین فرصت آمادگی عکس العمل مناسب جهت مقابله با خطرات ناشی از دنیای سایبری محور را، از خود نشان خواهد داد. در نهایت، ایجاد فرهنگی بر مبنای امنیت سایبری، ارزیابی مستمر تمامی تکنولوژی‌هایی مورد استفاده، ارزیابی مستمر سیستم‌های آسیب‌پذیری، تحلیلی جامع در مورد نمونه حمله‌های سایبری انجام شده در سازمان‌ها، انجام فعالیت‌های مدیریت ریسک سایبری بصورت مستمر و آموزش امنیت سایبری، مهمترین مواردی هستند که باید مد نظر سازمان‌ها قرار گیرند.

واژه‌های کلیدی: کوزو و ریسک‌های سایبری، ایمنی و عصر سایبری، عصر سایبری، حسابرسی ریسک سایبری

 10.22034/JPAR.2023.2010425.1211

۱. دانشیار، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول) shekarkhah@atu.ac.ir
۲. کارشناسی ارشد حسابداری مدیریت، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. s.h.musavibasir@gmail.com
http://article.iacpa.ir

۱- مقدمه

در سال ۱۹۹۲، زمانی که چارچوب یکپارچه کنترل داخلی (COSO)^۱ (چارچوب ۱۹۹۲) منتشر شد، اداره کسب‌وکارها بسیار متفاوت بود. در طول دو دهه گذشته، فناوری اطلاعات (IT)^۲ به‌طور چشمگیری راه و روش اداره کردن کسب‌وکار را در دنیای تجارت به جهان سایبری-محور^۳ تبدیل کرده است. سفارشات مشتریان در حال حاضر، به وسیله مبادلات الکترونیکی داده‌ها در اینترنت و بدون دخالت انسان و یا با دخالت خیلی کم انسان پردازش داده می‌شود. فرآیند کسب‌وکار ارائه‌دهندگان خدمات توسط شبکه‌های متصل به هم برون سپاری شده است. اکثراً پرسنل شرکت کار خود را از راه دور و یا درخانه، و با نیاز بسیار کمی به دفتر کار انجام می‌دهند. فهرست موجودی در انبار از طریق استفاده از فرکانس رادیویی (RFID) برچسب‌ها^۴ دنبال می‌شود. صرفاً بانک‌های آنلاین وجود دارند و تقریباً همه بانک‌ها خدمات اینترنتی به مشتریان پیشنهاد می‌کنند. کسب‌وکار و تکنولوژی بنابر چارچوب ۲۰۱۳ تکامل پیدا کردند. یکی از مبانی بنیادی به روزرسانی و انتشار چارچوب در سال ۲۰۱۳ نیاز به چگونه آشنایی سازمان‌ها در استفاده و تکیه بر تکنولوژی در حال تکامل برای اهداف داخلی بوده است. در چارچوب کنترل داخلی ۲۰۱۳ روش‌های جهت اینکه سازمان‌ها باید به نوآوری در مدیریت فناوری اطلاعات متمرکز شوند، افزایش یافت. از جمله موارد نوآوری در مدیریت فناوری اطلاعات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: جهانی شدن بازارها و عملیات، پیچیدگی بیشتر فرآیندهای کسب‌وکار، خواسته‌ها و پیچیدگی‌ها در قوانین و مقررات، آیین‌نامه‌ها و استانداردها، استفاده و تکیه بر فناوری در حال تکامل؛ و در نهایت انتظارات مربوط به پیشگیری و کشف تقلب (مری^۵، ۲۰۱۵).

از زمانی که چارچوب اصلی در سال ۱۹۹۲ منتشر شد، نوآوری در کسب‌وکار، ساختار پیچیده غنی از به‌هم‌پیوستگی در اینترنت به وجود آورده است. بنابراین، اینترنت در درجه اول برای به اشتراک گذاری اطلاعات طراحی شده و نه محافظت از اطلاعات. هر روز، گزارش‌های متعددی از رسانه‌ها در مورد حوادث قابل توجه سایبری وجود دارد. وقتی که حملات سایبری در یک سازمان اتفاق می‌افتد و در اخبار و رسانه‌ها پوشش داده می‌شود، همه سازمان‌ها در معرض خطر حملات سایبری قرار می‌گیرند. اطلاعات، سیستم‌ها و دارایی‌های که دارای ارزش افزوده هستند، در هر نقطه خاص در هر زمان که باشند عامل تحریک‌کننده برای حملات سایبری هستند. تا زمانی که حوادث سایبری ادامه داشته باشد بر روی وضعیت مالی شرکت تاثیر منفی دارد. تا زمانی که وقایع سایبری ادامه یابد به طور چشم‌گیری اثر منفی بر رفاه مالی شرکت‌های قربانی دارد و نیاز به بررسی قانونی دقیق و اضافی را می‌طلبد، حملات سایبری تا رویدادهای سطح بالایی که میزان فشار بالایی را به دنبال دارد ادامه خواهد یافت. برای رسیدن به این افزایش دیجیتالی باید توجه ویژه به داده‌ها، به خصوص داده‌های که توسط شرکت‌ها یا احزاب خارجی مانند ارائه‌دهندگان خدمات برونسپاری که اطلاعات شرکت را به اشتراک دارند و لایه‌ای از پیچیدگی، نوسانات و وابستگی به زیر ساخت‌های که به طور کامل در کنترل این سازمان نیست، را داشته باشیم. گرچه در محل بین شرکت و طرف‌های خارجی^۶ (به عنوان مثال، ارائه‌دهندگان خدمات، فروشندگان،

و مشتریان) برای اداره کردن عملیات کسب‌وکار روابط اعتماد و کنترل ممکن است برقرار شود، ولی این خود باعث می‌شود که اطلاعات و ارتباطات الکترونیکی را به اشتراک بگذارند. دیجیتالی شدن سریع اقتصاد و روابط اجتماعی دلیل اصلی اهمیت یافتن مسایل ریسک سایبری، تهدیدات سایبری و امنیت سایبری است (مری، ۲۰۱۵). علیرغم افزایش تعداد مقالات تحقیقاتی در این زمینه‌ها، مقالات علمی که ریسک سایبری را تعریف می‌کنند نسبتاً کمیاب هستند. علاوه بر این، تعریف یکنواخت پذیرفته شده از ریسک سایبری هنوز به تصویب نرسیده است که احتمالاً به دلیل ماهیت بین رشته‌ای این مفهوم و پویایی تغییر آن است. این تحقیق به ادبیات مربوط به ریسک سایبری، امنیت سایبری و مدیریت ریسک سایبری کمک می‌کند، همچنین این مقاله به بررسی اجزای کنترل داخلی پرداخته است و در ادامه نشان خواهد داد که چگونه هر یک از اجزا با سایر اجزا مرتبط هستند و چگونه فرآیند ارزیابی ریسک سایبری نیاز دارد که پویا و مستمر باشد. محیط کنترلی و فعالیت‌های کنترلی شرکت برای بررسی ریسک کنترلی بنیادی هستند. به عبارت دیگر سازمان‌ها برای رسیدن به امنیت، مراقبت و بهبود، ترکیب کنترل داخلی باید بروز باشد. در غیر این صورت این احتمال وجود دارد که یک سازمان به اندازه کافی قادر به درک ریسک سایبری، گسترش تاثیر طراحی فعالیت‌های کنترل داخلی و پاسخگویی‌های متناسب به ریسک سایبری به طور کارا نباشد. و همچنین تمرکز اصلی این مقاله بر روی، مدیریت ریسک سایبری، تعریف ریسک سایبری، نقش فناوری اطلاعات در سازمان‌ها، سیستم اطلاعاتی بر اساس چارچوب ۲۰۱۳ کوزو، ارزیابی ریسک سایبری بر اساس کوزو، فعالیت‌های نظارتی و مدیریت ریسک سایبری، تکامل ریسک سایبری، ملاحظات کلیدی امنیت سایبری برای سال ۲۰۲۲، تکنیک‌های پیشگیری از خطر تهدیدات سایبری، تکنیک‌های کاهش ریسک سایبری، چشم‌انداز و آینده ریسک سایبری واقع شده است، در نهایت به مقوله نقش حسابرسی داخلی در حسابرسی ریسک‌های سایبری و رویکردهای موجود در این زمینه که حسن ختام این مقاله است بحث خواهد شد.

۲- مبانی نظری پژوهش

ریسک سایبری به دلیل تأثیرات فاجعه بار بالقوه آن بر سیستم‌های اطلاعاتی سازمانی، خطر اعتبار و از دست دادن بالقوه اعتماد مصرف کننده و ذینفعان، تهدیدی رو به رشد برای مؤسسات دولتی و خصوصی است. با ظهور اینترنت و گسترش فناوری اطلاعات، شرکت‌ها، مؤسسات غیرانتفاعی و دولتی عموماً برای شناسایی و مقابله با این خطر آمادگی نداشتند، اما این تهدید به مرور زمان و شدت آن افزایش یافته است. حملات نیز تغییر کرده است. در بسیاری از موارد اولیه، عاملان حملات سایبری و کمپین‌های اختلال در اطلاعات، عملیات تجاری را صرفاً برای سرگرمی خود قطع می‌کردند، یا نفوذ به زیرساخت فناوری اطلاعات شرکت را یک چالش می‌دانستند. آنها وبسایت‌ها را تخریب می‌کنند یا سرورها را به منظور تشدید یا به چالش کشیدن دیگر متخصصان سایبری به منظور اثبات اینکه می‌توانند این کار را انجام دهند، نه برای سود بردن،

از بین می‌برند (هالام باکر، ۲۰۰۸). با این حال، با رشد اینترنت و شکوفا شدن تجارت الکترونیک، دسترسی کارکنان به داده‌های شرکت افزایش یافته است، و دسترسی از راه دور به سیستم‌های کامپیوتری داخلی رایج شده است، مهاجمان سایبری تکامل یافته و پیچیده‌تر شده‌اند و اثرات آنها ویران‌کننده‌تر (رحمانن، ۲۰۱۱). تهدیدها و مهاجمان سایبری کنونی به طور فزاینده‌ای بر سود بردن از پیامدهای اقدامات حمله خود متمرکز شده‌اند و یا از داده‌هایی که به طور غیرقانونی به دست می‌آورند برای منافع شخصی، برای بازیابی خدمات می‌باشد (مایلارت و همکاران، ۲۰۱۰). اثر موجی که حملات سایبری می‌تواند ایجاد کند می‌تواند بر تامین‌کنندگان، کاربران نهایی و خود سازمان تأثیر بگذارد و حتی می‌تواند این پتانسیل را داشته باشد که بخش‌های بزرگی از اقتصاد را بی‌ثبات کند، اگر هدف حملات سایبری از نظر سیستمی مهم باشد (مانند یک سیستم مالی مهم، مؤسسات، اپراتورهای آب و برق، تأسیسات تصفیه آب، شبکه حمل و نقل و غیره). علاوه بر این، تکنیک‌های جاسوسی سایبری به سرعت در حال توسعه هستند و اسرار تجاری سازمانی را نیز در برابر سرقت رقبا آسیب‌پذیر می‌کنند (پاتریک و همکاران، ۲۰۱۲). جهانی شدن، دیجیتالی شدن و فناوری‌های هوشمند، گرایش و شدت جرایم سایبری را تشدید کرده است. در حالی که این یک زمینه تحقیقاتی و صنعتی در حال ظهور است، اهمیت سیستم‌های دفاعی امنیت سایبری قوی در سطوح شرکتی، ملی و فراملی برجسته شده است. تأثیرات امنیت سایبری ناکافی برآورد می‌شود که در سال ۲۰۲۰ مبلغ ۹۴۵ میلیارد دلار برای اقتصاد جهانی هزینه داشته باشد (مالکس و همکاران، ۲۰۲۰). آسیب‌پذیری‌های سایبری آسیب‌های قابل توجهی را برای شرکت ایجاد می‌کنند، از جمله وقفه در کسب‌وکار، نقض حریم خصوصی و زیان‌های مالی (شیحان و همکاران، ۲۰۱۹). علیرغم ارتباط روزافزون برای اقتصاد بین‌المللی، در دسترس بودن داده‌ها در مورد خطرات سایبری محدود است. دلایل این بسیار زیاد است. اولاً، این یک خطر در حال ظهور و در حال تکامل است. بنابراین، منابع داده‌های تاریخی محدود هستند (بینر، ۲۰۱۵). همچنین می‌تواند به این دلیل باشد که به طور کلی، مؤسساتی که هک شده‌اند، رویدادها را منتشر نمی‌کنند (ایلانگ و همکاران، ۲۰۱۶). فقدان داده‌ها، چالش‌هایی را برای بسیاری از زمینه‌ها، مانند تحقیق، مدیریت ریسک و امنیت سایبری ایجاد می‌کند (فالکو، ۲۰۱۹). اهمیت این موضوع با اعلام شورای اروپا در آوریل ۲۰۲۱ نشان می‌دهد که مرکز عالی امنیت سایبری برای تجمیع سرمایه‌گذاری‌ها در تحقیق، فناوری و توسعه صنعتی، ایجاد شده است. هدف این مرکز افزایش امنیت اینترنت و سایر شبکه‌های حیاتی و سیستم‌های اطلاعاتی است (شورای اروپا ۲۰۲۱). تخمین زده می‌شود که جرایم سایبری در سال ۲۰۲۰ کمتر از ۱ تریلیون دلار برای اقتصاد جهانی هزینه داشته باشد که نشان دهنده افزایش بیش از ۵۰ درصدی از سال ۲۰۱۸ است. با افزایش میانگین خسارت بیمه سایبری از ۴۵۰۰۰ دلار در سال ۲۰۱۹ به ۳۵۹۰۰۰ دلار در سال ۲۰۲۰، روند رو به رشدی وجود دارد. که ضرورت منابع اطلاعاتی سایبری بهتر، پایگاه‌های داده استاندارد، گزارش اجباری و آگاهی عمومی را نشان می‌دهد (مارتین و همکاران، ۲۰۲۱). براساس گزارش^۷ Cybersecurity Ventures پیش‌بینی می‌شود که جرایم سایبری در سال ۲۰۲۳،

مبلغ ۸ تریلیون دلار برای جهان هزینه داشته باشد. طبق بررسی‌های متعدد مشخص شده که بزرگی بازار جرایم سایبری این حوزه را به سومین اقتصاد بزرگ دنیا تبدیل کرده است. ارزش بازار جرایم سایبری در حالی تا ۸ تریلیون دلار برآورد شده که حجم تولید ناخالص داخلی آمریکا بیش از ۲۳ تریلیون دلار است و در رتبه نخست جهان قرار می‌گیرد. در رتبه دوم، چین با تولید ناخالص داخلی با ارزش بیش از ۱۷ تریلیون دلار قرار گرفته و اقتصاد بزرگ بعدی، بازار جرایم سایبری است.

مدیریت ریسک سایبری

مدیریت ریسک سیستم را قادر می‌سازد تا با اثرات عدم قطعیت بر فعالیت تجاری کنار بیاید. بر اساس استانداردهای بین‌المللی (ISO ۲۰۱۸)^۸، هدف مدیریت ریسک، ایجاد و حفاظت از ارزش است. برای این منظور، عملکرد سازمان را افزایش می‌دهد، نوآوری را تشویق می‌کند و از دستیابی به اهداف تعیین شده حمایت می‌کند. برای اینکه فرآیند مدیریت ریسک موثر و کارآمد باشد، باید اصول اساسی در نظر گرفته شود. وظایف مدیریت ریسک باید متناسب با سطح ریسکی که یک سازمان با آن مقابله می‌کند، در راستای سایر فعالیت‌های سازمان باشد و باید جامع و درون سازمان باشد. در نهایت، آنها باید در برابر خطرات آتی و در حال تغییر فعال و واکنش نشان دهند. (لوبوریک ۲۰۱۹).

در میان ریسک‌هایی که در فعالیت‌های تجاری با آن مواجه است، ریسک‌های عملیاتی، ریسک‌هایی هستند که ناشی از رویدادهای بیرونی یا سیستم‌ها، افراد و فرآیندهای داخلی بد و بی‌ثمر، هستند. ریسک‌های سایبری به دسته ریسک‌های عملیاتی تعلق دارند، حتی اگر ویژگی‌های عجیب و غریبی را نشان دهند. در این راستا، به خوبی شناخته شده است که محیط خطرات سایبری به دلیل فناوری‌های جدید و توسعه سریع سیستم‌های اطلاعات رایانه‌ای، دائماً در حال تغییر است. تکنیک‌های حمله به طور مداوم تغییر می‌کنند و می‌توانند به روشی آسان و ارزان انجام شوند (آلبینا ارلان‌دو، ۲۰۲۱).

در بارومتر ریسک آلیانز^۹ ۲۰۲۰، بیش از ۲۷۰۰ کارشناس مدیریت ریسک از ۱۰۲ کشور و منطقه به ما می‌گویند که حوادث سایبری مهم‌ترین ریسک تجاری در نظر گرفته می‌شود. خطرات سایبری همچنان در حال تکامل هستند و کسب‌وکارها با تعداد فزاینده‌ای از چالش‌های جدید مقابله می‌کنند، که شامل نقض داده‌های بزرگتر و گرانتر، افزایش باج افزار حوادث ایمیل تجاری (جعل) و همچنین امکان طرح دعوی قضایی پس از یک رویداد است. در نتیجه، بسیاری از شرکت‌ها می‌دانند که ریسک سایبری جزء کلیدی مدیریت ریسک سازمانی (ERM) است و هدف اصلی آنها تقویت انعطاف پذیری سایبری است. یعنی «توانایی سیستم‌ها و سازمان‌ها برای مقاومت در برابر رویدادهای سایبری، که با ترکیب میانگین زمان تا شکست و میانگین زمان بازیابی اندازه‌گیری می‌شود». مدیریت ریسک امنیتی شامل شناسایی، ارزیابی و درمان ریسک‌های مرتبط با یکپارچگی، در دسترس بودن و محرمانه بودن دارایی‌های سازمان است، با آگاهی کامل از اینکه ریسک باقیمانده باید پذیرفته شود. در واقع، اتخاذ بهترین رویه‌های امنیت

سایبری و تنظیم اقدامات متقابل مختلف، اجتناب از حوادث سایبری را، صرف‌نظر از هزینه‌های قابل توجه، تضمین نمی‌کند. پذیرش ریسک باقیمانده بخشی از امنیت سایبری همراه با تلاش برای مدیریت ریسک سایبری است (مارتینال و همکاران، ۲۰۱۸).

تعریف ریسک سایبری

ریسک سایبری به عنوان ریسک مرتبط با یک رویداد الکترونیکی مخرب که باعث اختلال در کسب‌وکار و ضرر مالی می‌شود، تعریف می‌شود. ریسک سایبری تمام خطرات مربوط به فعالیت آنلاین، مانند ذخیره داده‌های شخصی در اینترنت یا انجام تراکنش‌های آنلاین که ممکن است منجر به آسیب به شهرت، ضرر مالی، اختلال در زندگی یا تجارت شود را پوشش می‌دهد (NAIC, ۲۰۱۸). ریسک سایبری با این موارد مشخص می‌شود: علت دیجیتالی، آسیب به دارایی‌های دیجیتالی، علت دیجیتالی، آسیب به دارایی‌های فیزیکی یا علت فیزیکی آسیب به دارایی‌های دیجیتالی (آهمی و همکاران، ۲۰۱۸).

ریسک سایبری شامل هرگونه خطر ناشی از استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT^۲) است که محرمانه بودن، در دسترس بودن یا یکپارچگی داده‌ها یا خدمات را به خطر می‌اندازد. اختلال در فناوری عملیاتی (OT^۳) در نهایت منجر به اختلال در کسب و کار، خرابی (بسیار حیاتی) زیرساخت و آسیب فیزیکی به انسان‌ها و دارایی‌ها می‌شود. خطر سایبری یا ناشی از بلایای طبیعی است یا توسط انسان ساخته شده است، جایی که ممکن است بلایای سایبری ناشی از شکست انسانی باشد. شامل جنایت (مانند اخاذی، کلاهبرداری)، جنگ سایبری یا تروریسم سایبری است (ایلینگ و همکاران، ۲۰۱۶).

فناوری اطلاعات در سازمان‌ها

با پیدایش کامپیوتر، دنیا به سرعت در حال تغییر بوده و عملیات‌های کسب‌وکار نیز به واسطه بهبود مداوم فناوری با سرعت فراوانی در حال تغییر هستند. گزارش‌هایی در خصوص دزدی اطلاعات، کلاهبرداری کامپیوتری، سوء استفاده از اطلاعات و سایر دغدغه‌های کنترل فناوری اطلاعات به کرات در اطراف جهان شنیده می‌شوند. سازمان‌ها به لحاظ اطلاعاتی هشیارتر بوده، افراد به دلیل تمرکززدایی پراکنده شده و کامپیوترها در کلیه حوزه‌های تجاری به طور گسترده‌ای استفاده می‌شوند. به دلیل گستردگی سریع فناوری‌های کامپیوتری و آسان بودن دسترسی به اطلاعات، حسابرسان داخلی آموزش دیده و ماهر در کار لازم است تا اطمینان حاصل شود که کنترل‌های موثری برای حفظ یکپارچگی داده‌ها و مدیریت دسترسی به اطلاعات قرار داده می‌شوند. همچنین آنها باید با محیط عملیاتی برای ارزیابی اثر بخشی کنترل‌های داخلی آشنا شده و شناخت لازم را از آن بدست آورند (فلامرزی و همکاران، ۱۳۹۵).

فناوری اطلاعات در سازمان‌ها تاثیر بسزایی دارد. این فناوری افراد و گروه‌های مورد نیاز را دور هم جمع می‌کند؛ مانند تیم‌های مجازی جوامع مجازی، تجارت مجازی و تجارت اشتراکی. مبادله اطلاعات، دسترسی آسان به داده‌ها از راه دور، کارکنان یک سازمان را قادر می‌سازد تا واحد کاری خود را به طور پویا در موقعیت‌های جغرافیایی و ابعاد زمانی متفاوت ایجاد کنند. بنابراین، یک

سازمان می‌تواند شانشن بهتری در تبدیل شدن به کلاس جهانی به واسطه انعطاف‌پذیر بودن و مجازی بودن داشته باشد (میرقان^{۱۴}، ۲۰۰۶).

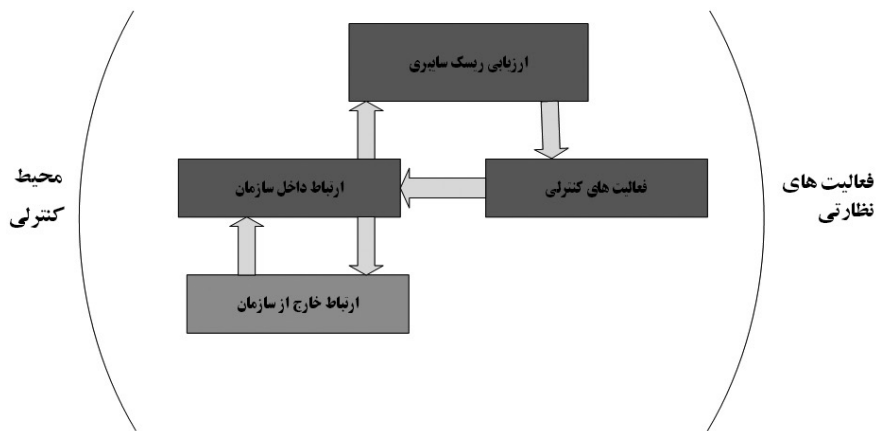
سیستم اطلاعاتی بر اساس چارچوب یکپارچه ۲۰۱۳

سیستم اطلاعاتی مجموعه‌ای از فعالیت‌ها، شامل افراد، فرآیندها، داده‌ها تعریف شده است، که سازمان‌ها را در جهت دستیابی به سطح بهینه تولید و برقراری ارتباط معاملات برای پاسخگویی، اندازه‌گیری و بررسی عملکرد واحد تجاری به منظور پیشبرد دستاوردها و اهداف سازمان سوق می‌دهد. در حالی که بنگاه‌ها هنگام به اشتراک‌گذاری اطلاعات در مورد فناوری خود خیلی محتاط عمل می‌کنند، هر دو اطلاعات داخلی و خارجی برای محافظت از عملیات کسب‌وکار در مقابل طیف عوامل سایبری قرار می‌گیرند. آنها به اشتراک‌گذاری اطلاعات را، بدون اعلام روز، با کمی ترس از عواقب قانونی، و اغلب با مقدار زیادی از گمنامی فاش می‌کنند. حمله‌کنندگان سایبری، برای حمله به داده‌های مورد هدف خود به صورت اهرمی از تکنولوژی استفاده می‌کنند. واقعیت این است که ریسک سایبری چیزی است غیر قابل اجتناب، و به جای برطرف کردن این ریسک، باید آن را اداره و مدیریت کرد (مری، ۲۰۱۵).

به رغم این که مراتب رسیدن به تهدید سایبری روشن است، اما محافظت از تمام داده‌ها امکان پذیر نمی‌باشد، به همین دلیل برای حمایت از عملیات سازمان نحوه اهداف، فرآیندها و فناوری سازمان متحول خواهد شود. هر سیر تکامل، فرصت آسیب‌پذیری را ایجاد می‌کند درحالی که این سیر تکاملی می‌تواند برای به حداقل رساندن فرصت‌های آسیب‌پذیری به دقت مورد استفاده قرار گیرد، اطمینان صد درصدی در عمل غیر ممکن است. علاوه براین، تحول حملات سایبری، برای یافتن راه‌های جدید برای بهره‌برداری از نقاط ضعف ادامه پیدا می‌کنند. در نتیجه واقعیت این است که ریسک سایبری چیزی است غیر قابل اجتناب و به جای برطرف کردن کامل ریسک، باید آن را اداره و مدیریت کنیم. استفاده از چشم‌انداز برای داده‌ها در سازمان خیلی مهم است. مدیریت باید در هزینه کنترل امنیتی برای حفاظت از مهمترین دارایی‌های خود، سرمایه‌گذاری کند. به منظور مدیریت ریسک‌های سایبری در وضعیت منعطف، هوشیار و ایمن، سازمان‌ها می‌توانند نمودار سایبری خود را از طریق اجزای کنترل داخلی بررسی کنند. برای مثال:

- محیط کنترلی - آیا هیات مدیره نمودار ریسک سازمان را درک کرده است؟
- ارزیابی ریسک - آیا سازمان‌ها در عملیات خودارزیابی، بحران، گزارش‌ها، انطباق اهداف و جمع‌آوری اطلاعات، چگونگی تاثیر ریسک سایبری بر این اهداف را درک می‌کنند؟
- فعالیت‌های کنترلی - آیا فعالیت کنترل توسعه، شامل فعالیت‌های کنترل عمومی بر فناوری که سازمان را قادر به مدیریت ریسک در سطح تحمل قابل قبول نگاه می‌دارد، در سازمان وجود دارد؟
- اطلاعات و ارتباطات - آیا سازمان اطلاعات مورد نیاز و مدیریت کنترل داخلی بر ریسک سایبری را شناخته است؟
- نظارت بر فعالیت - چگونه سازمان، انجام ارزیابی برای تعیین طراحی و عامل اثر بخش

کنترل‌های داخلی که نشانه‌هایی از ریسک‌های سایبری هستند را انتخاب می‌کند؟ وقتی یک شرکت ریسک سایبری را از طریق چشم‌انداز کوزو مدیریت می‌کند، هیئت مدیره و مدیران ارشد را قادر به برقراری ارتباط بهتر با اهداف کسب‌وکار، تعریف سیستم‌های اطلاعاتی بحرانی و سطح مرتبط با تحمل ریسک می‌کند. این عمل دیگران را در داخل سازمان (از جمله پرسنل فناوری اطلاعات) را قادر می‌سازد که برای انجام دقیق یک تجزیه و تحلیل ریسک سایبری به وسیله سیستم اطلاعاتی که به احتمال زیاد توسط حمله‌کنندگان مورد هجوم قرار می‌گیرند، و روش‌های احتمال حمله و نقاط استثمار را در نظر بگیرند (کوزو، ۲۰۱۳). در ادامه فرآیندهای از مدل چارچوب کنترل داخلی یکپارچه در عصر سایبری که در این پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفتند، بیان شده است:

شکل ۱، مدل چارچوب کنترل داخلی یکپارچه در عصر سایبری

ارزیابی ریسک سایبری بر اساس کوزو

هر سازمان برای منابع داخلی و خارجی خود بر روی انواع گوناگونی از ریسک سایبری تمرکز می‌کند. ریسک سایبری عبارت است از ارزیابی در مقابله با رویدادهایی که ممکن است در آینده اتفاق بیافتد و اثر معکوس بر اهداف سازمان در راه رسیدن به آن‌ها داشته باشد. بازیگران بداندیش، بویژه افرادی که فقط انگیزه مالی دارند، گرایش به یک مبنای هزینه/پاداش دارند. کسانی که حملات سایبری انجام می‌دهند و انگیزه‌های پشت حملات خود دارند، به طور کلی عبارت‌اند از، دولت‌های ملی و جاسوسان^{۱۵}، جنایتکاران سازمان یافته^{۱۶}، تروریست‌ها^{۱۷}، هکتیویست‌ها^{۱۸}، کارمندان داخلی^{۱۹}. یک سازمان منابع محدودی دارد و تصمیماتش برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های کنترلی باید بر اساس اطلاعات مربوط و با کیفیتی که یافته‌ها را با سیستم‌های اطلاعاتی که در شرکت مهم‌ترین هستند اولویت‌بندی می‌کند. ارزیابی ریسک سایبری یک سازمان برای اولین بار باید به وسیله درک آنچه که سیستم‌ها یا اطلاعاتی که در سازمان ارزشمند

هستند، شروع شود. ارزش باید در برابر اثرات بالقوه به اهداف شرکت، اندازه‌گیری شود (مری، ۲۰۱۵).

ساختارهای شناختی- ادراکی ناسازگارانه می‌توانند در مجرمان سایبری وجود داشته باشند که حتی بیمارگونه نباشد اما بر ارتکاب جرم مؤثر باشد و منجر به رفتار مجرمانه شود یا آن را گسترش دهد. مجرمان نوع خاصی از تفکر را دارند که به وسیله آن رویدادها و برداشتهای خود را از محیط تفسیر کرده و به آنها معنی می‌دهند. لذا پس از بررسی ساختارهای شناختی- ادراکی مجرمان سایبری مشاهده گردید این ساختارها افکار، احساسات، ارزش‌ها، باورها، بینش مجرمان سایبری را در برمی‌گیرد که منجر به شکل‌گیری نوع خاصی از اختلالات روانی، سبک هویت، سبک‌های مقابله‌ای ناکارآمد، قضاوت اخلاقی، اعتقادات مذهبی و طرح‌های ناسازگار اولیه در افراد می‌شود که فرد را به ارتکاب جرم سوق می‌دهد (هادی خامنه و همکاران، ۱۴۰۰).

اصل ششم چارچوب ۲۰۱۳، در مورد چگونگی ارزیابی اهداف خود به شیوه‌ای که بتواند ارزیابی ریسک سایبری را تحت تاثیر قرار دهد، چشم انداز به سازمان‌ها ارائه می‌کند. این نقطه تمرکز تحت مقوله‌های زیرتعریف می‌شود: اهداف عملیات، اهداف گزارشگری مالی برون سازمانی، اهداف غیرمالی گزارشگری برون سازمانی، اهداف گزارشگری داخلی و برآوردن اهداف. بسیاری از سازمان‌ها وقت کافی صرف بدست آوردن درک اینکه چه سیستم‌های اطلاعاتی برای سازمان واقعا بحرانی است را ندارند؛ همچنین آنها ممکن است درک مشکلی از این که اطلاعات کجا و چگونه ذخیره شوند را نداشته باشند و این می‌تواند منجر به کوشش‌هایی برای محافظت از هر چیزی شود، این امر منجر به محافظت بیش از حد از سیستم‌های اطلاعاتی معین و سایر سیستم‌های تحت محافظت می‌شود. برای این که سیستم‌های اطلاعاتی ارزش پیدا کند، مستلزم درجه بالایی از همکاری بین بنگاه‌ها و سهامداران فناوری اطاعات (ذینفعان) است. به دلیل این که سازمان‌ها قادر به پرداختن به همه ریسک‌ها به دلیل محدودیت زمان بودجه و منابع در دسترس نیستند، مدیریت باید سطح قابل قبولی از ریسک را بپذیرد و روی آن تمرکز کند. اصل هفتم چارچوب ۲۰۱۳، سازمان‌ها بایستی خطرات دستیابی به اهداف خود را در سراسر سازمان شناسایی و تجزیه و تحلیل این ریسک‌ها را مورد توجه قرار دهد. (کوزو، ۲۰۱۳).

به عنوان خروجی اهدافی که در نتیجه به کارگیری اصل ششم شناسایی شده است، یک سازمان باید درک روشنی از سیستم‌های اطلاعاتی که جهت دستیابی به اهداف حیاتی است، داشته باشد. سپس با به کارگیری اصل هفتم به طور عمیق‌تر به ارزیابی ریسک می‌پردازد و این امر منجر می‌شود که سازمان‌ها شدت و احتمال اثرات ریسک سایبری را ارزیابی کنند. برای اینکه فرآیند ارزیابی خطر مؤثر باشد، افرادی که درگیر هستند باید درک درستی از ریسک سایبری سازمان داشته باشند. این درک‌ها شامل اینکه چه سیستم‌هایی برای عاملان سایبری ارزشمند هستند و درک اینکه چگونه این حملات به احتمال زیاد رخ خواهند داد می‌باشد. گرانترین حملات مربوط به آنهایی است که به دلایل خاص یک سازمان را مورد هدف قرار داده‌اند. مثلا صنعت نفت‌وگاز که ممکن است توسط دولت‌های ملی با انگیزه سرقت اطلاعات استراتژیک در مورد

سایت‌های نفتی آینده مورد هدف قرار گیرند. شرکت‌های مواد شیمیایی ممکن است خودشان را به سبب مسائل محیطی درک شده پیرامون محصول‌شان مورد هدف هکتیویست‌ها ببینند. علیرغم انگیزه‌های حمله‌کنندگان سایبری، آنها بی‌رحم، خیره، و شکیب‌هستند. آنها حملات را در طول زمان با جمع‌آوری اطلاعات که نقاط ضعف در سیستم‌های اطلاعاتی سازمان‌ها و کنترل‌های داخلی است را در معرض حمله قرار می‌دهند. حمله‌کنندگان از طریق ارزیابی دقیق انگیزه‌ها و روش‌های حمله و به احتمال زیاد از تکنیک‌ها، ابزارها و فرآیندهای (TTPs) استفاده می‌کنند، یک سازمان می‌تواند برای پیش‌بینی بهتر این حملات یک موقعیت خوب از کنترل داخلی را طراحی کرده و این طراحی برای به حداقل رساندن احتمال حمله سایبری و حفظ دارایی‌های امن و با ارزش موثر هستند (مری، ۲۰۱۵).

اصل نهم چارچوب ۲۰۱۳، سازمان، تغییراتی که تاثیر قابل توجهی می‌تواند بر سیستم کنترل داخلی داشته باشند را شناسایی و ارزیابی می‌کند. تغییر خاصی که در هر سازمان وجود دارد باید در عملکرد ارزیابی ریسک سایبری پیش‌بینی شود. چشم‌انداز سایبری شامل عوامل جدید حملات سایبری، همراه با روش‌های جدید بهره‌برداری است. کسب‌وکار، فن‌آوری از سوی سازمان تلاش برای رشد، نوآوری و بهینه‌سازی هزینه را به تصویب می‌رساند. با این حال، خلایق و نوآوری نیز در معرض خطرات جدید ایجاد شده قرار می‌گیرد. برای مثال، تصویب و یا قبول کار با وب، تلفن همراه و فن‌آوری رسانه اجتماعی این فرصت را برای بهره‌برداری توسط عاملان سایبری افزایش می‌دهد. به طور مشابه، برون‌سپاری که خارج از کنترل سازمان است در معرض آسیب‌پذیری‌های بالقوه سایبری قرار می‌گیرند. ارزیابی ریسک سایبری باید به طور مستمر به‌روز شود تا تغییراتی که می‌تواند منجر به توسعه کنترل سایبری یک سازمان برای حفاظت مهم‌ترین سیستم‌های اطلاعات شود، تحت تاثیر قرار گیرد (کوزو، ۲۰۱۳).

شناخت و اجرای فعالیت‌های کنترلی ریسک سایبری

فعالیت‌های کنترل داخلی اقدامات انجام شده توسط افراد درون سازمانی برای کمک به حصول اطمینان از دستورات مدیریت به منظور کاهش ریسک برای رسیدن به اهداف را دنبال می‌کند. از جمله فعالیت‌های کنترل مستندسازی سیاست‌ها و کمک به اطمینان از فعالیت‌های کنترلی که خارج از سازمان به طور مداوم انجام می‌شود می‌توان اشاره کرد. ساختارهای کنترلی باید در یک رویکرد طبقه‌بندی‌شده آرایش‌یابند تا بعد از اینکه لایه‌های آغازین دفاعی به خطر افتاده از پرسه‌زدن آزادانه مزاحمان به سیستم‌های اطلاعاتی ممانعت به عمل آورد. به دلیل این که ریسک سایبری از نقاط مختلف داخلی و خارجی وارد سازمان می‌شود، باید یک برنامه کنترل پیشگیرانه و کارآگاهانه برای کاهش خطرات ریسک سایبری انجام داد. کنترل پیشگیرانه اگر به خوبی طراحی شود می‌تواند به وسیله نگه داشتن مزاحمان خارج از محیط فناوری اطلاعات داخلی و نگاه‌داری سیستم‌های امنیتی اطلاعاتی، حملات مزاحمان را متوقف کند. کنترل پیشگیرانه نیز ممکن است در محیط داخلی فناوری اطلاعات به عنوان موانع سرعت مزاحمان مستقر شود و عمل کند. حتی زمانی که سوء استفاده رخ می‌دهد، کنترل می‌تواند با یک تشخیص به موقع از نقض سازمان،

مدیریت را قادر می‌سازد که اقدامات اصلاحی و آسیب‌های احتمالی برای ارزیابی را در اسرع وقت انجام دهد. پس از آنکه اقدامات اصلاحی انجام شد، بسیار مهم است که مدیریت ریشه علت به وجود آمدن این مشکل را به منظور بهبود کنترل برای جلوگیری از سوء استفاده و یا تشخیص مشابه که ممکن است در آینده رخ دهد را ارزیابی کند. یک چارچوب نظری حسابرسی فناوری اطلاعات داخلی، سیستم‌های اطلاعاتی است که داده‌ها را توسط منابع مختلف جمع‌آوری و توسعه می‌دهد. و فرایندهای نظیر حساب‌رسان فن‌آوری اطلاعات، مدیران سیستم‌های اطلاعاتی و حساب‌رسان را شامل می‌شود (داگلاس هاوکا^{۲۱}، ۲۰۱۳)، همچنین اهمیت حسابرسی پایگاه داده‌ها، امنیت داده‌ها و نیاز به توسعه روش‌های جدید حسابرسی فنی با توسعه سریع فن‌آوری اطلاعات همراه می‌باشد (ایان روس^{۲۲}، ۲۰۱۵). به طور کلی، در تحقیقات راجع به موضوع امنیت سایبری تنها به برخی از شاخص‌ها توجه می‌شود. بنابراین، برای گسترش سیاست‌های محافظت از بخش خصوصی و زیرساخت‌های حفاظت از جامعه عمومی، باید به دامنه گسترده‌تری، گسترش یابد (کتابچی و همکاران، ۱۴۰۰).

کنترل سایبری پیشگیرانه و گارگاهانه (پلیسی)

کنترل کارگاهانه تهدیدها را شناسایی و این شناسایی کاهش تهدیدها در سیستم‌های اطلاعاتی را در پی خواهد داشت. کنترل پیشگیرانه برای جلوگیری از خطر مرتبط با ضعف‌های آینده وجود دارد. علاوه بر کنترل‌های پیشگیرانه و کارگاهی، فعالیت‌های کنترل مستقر برای کاهش خطرات سایبری باید شامل ترکیبی از فن‌آوری اطلاعات عمومی (GITC)^{۲۳} همراه با کنترل‌های دیگر کسب و کار باشد. GITCs کنترل‌های احتمالی هستند که برای جلوگیری و یا نقض سایبری زمانی که در سفارش سازمان به صورت ارتجاعی رخ می‌دهد، به کار می‌رود. اصول و نقاط چارچوب ۲۰۱۳ به طور مستقیم روی سازمانی که به سمت فعالیت‌های کنترلی خوب طراحی شده‌اند تمرکز می‌کند. هر سازمانی توسط افراد مختلف با مهارت و تجربه‌های خاص که به سمت قضاوت‌های حرفه‌ای حرکت می‌کند، اعمال مدیریت را تحت تاثیر قرار می‌دهد. وقتی که طراحی ارزیابی سازمان، به طور مناسب کنترل و اجرایی شود، باعث کاهش ریسک سایبری در سازمان می‌شود، و این امر به مقایسه فعالیت‌های کنترلی با استانداردها و چارچوب که با مدیریت ریسک سایبری هم‌ترازند، کمک می‌کند. COBIT^{۲۴}، ISO۲۷۰۰۰^{۲۵} و NIST^{۲۶} رفرنس و پیش‌زمینه‌ی بر استانداردها و چارچوب‌های سایبری محور هستند که می‌تواند ابزار کمک‌کننده برای سازمان‌ها در مسیر ارزیابی کارایی کنترل‌ها باشند (مری، ۲۰۱۵).

تجارب الکترونیک فرصت‌های بسیاری برای شرکت‌ها به ارمغان آورده است. اجرای تجارب الکترونیک ابزارها و شیوه‌هایی جدید در خصوص کاهش هزینه‌ها، روابط موثرتر، افزایش و بهبود کارایی و اثر بخشی عملیات به سازمان‌ها ارائه نموده است. چنین روابطی شرکت‌ها را به یکپارچه سازی شبکه‌ی جهانی قادر ساخته است. به هر حال به منظور حرکت همگام با تحولات الکترونیک در تجارت، حساب‌رسان داخلی بایستی در راستای کسب آگاهی از فناوری‌های نوین گام بردارند. در این راستا کنترل‌های داخلی باید به گونه‌ای طراحی شود که دستیابی به اهداف تجارت

الکترونیکی سازمان به گونه‌ای کنترل شده، تسهیل گردد (پریس ۲۷، ۲۰۰۱).

تولید و ارائه اطلاعات مربوط و با کیفیت برای مدیریت ریسک‌های سایبری

اجزای اطلاعات و ارتباطات دارای سه اصل است که بر تلاش‌های سازمان تمرکز دارد، (۱) شناسایی اطلاعات مربوط و با کیفیت (۲) تعریف اینکه چگونه اطلاعات باید در داخل ارتباط برقرار کنند و (۳) تعریف این که چگونه سازمان باید با طرف‌های خارجی ارتباط برقرار کند. همه اجزای کنترل داخلی به هم دیگر وابسته و مرتبط اند، اطلاعات با کیفیت از طریق ترکیب اطلاعات و ارتباطات حمایت می‌شوند. کنترل‌ها در مکان درون سازمان نیازهای اطلاعاتی سازمان را دیکته می‌کند. این اطلاعات می‌تواند در قالب گزارش، داده‌های مورد استفاده در تجزیه و تحلیل کنترل، یا نمودار کلی در یک سطح بالاتری از ساختار کسب‌وکار سازمان باشند. شناسایی اطلاعات مورد نیاز بحرانی با کنترل داخلی و تجزیه و تحلیل ریسک سایبری مرتبط با روند ارزیابی ریسک به هم آمیخته هستند. برای رسیدن به این نتیجه نهایی، کسب و کار و سایر گروه‌های ذینفع فناوری اطلاعات باید در ابتدا یک درک مشترک از بالاترین سطح از ساختار کسب‌وکار، از جمله ارائه دهندگان خدمات برون سپاری، و اهداف کسب‌وکار مرتبط و اهداف فرعی سازمان را داشته باشند (مری، ۲۰۱۵).

برقراری ارتباط اطلاعات کنترل داخلی

پرسنل، امنیت، مراقبت و انعطاف پذیر بودن، یک مسئولیت‌پذیری سازمانی است که در آن هر فرد نقشی را در محافظت از سیستم‌های اطلاعاتی بازی می‌کند. در مورد خطرات سایبری و کنترل به منظور بالا بردن آگاهی پرسنل سازمان یک برنامه گسترش ارتباط سازمان باید توسعه اجرا شود. چنین ارتباطی می‌تواند آنچه را که اغلب ضعیف‌ترین لینک کنترل داخلی (افراد) به سبب طبیعت انسان باشد را تقویت کند. در مورد انشعابات کنجکاوری انسان‌ها موارد ذیل را می‌توان اشاره کرد: افراد زمانی که ایمیلی را که تصور می‌شود از طرف همکار، مشتری، فروشنده، یا سایر شرکای تجاری مورد اعتماد فرستاده شده باشند، چکار می‌کنند؟ افراد اگر یک درایور USB^{۲۸} که روی محدوده زمین افتاده باشند را ببینند چه واکنشی نشان می‌دهند؟ (مری، ۲۰۱۵). ویژگی‌های رفتاری طبیعی انسان، مانند کنجکاوی بشر و اعتماد به دیگران یک نقطه ضعف شکستن ساختار کنترل داخلی یک سازمانو یک فرصت برای مهاجمان برای حمله کردن است. برقراری ارتباط در تمام سطوح سازمان، به طور منظم افزایش آگاهی از امنیت سایبری احتمال سو استفاده پرسنل را در مورد موفقیت خود در سازمان را کاهش می‌دهد. برنامه‌های ارتباطی ممکن است ترکیبی از استراتژی‌های مختلف تفویض برای به حداکثر رساندن آگاهی کارکنان از خطر سایبری و مسئولیت‌پذیری باشد (مری، ۲۰۱۵).

مسئولیت مدیریت و نظارت بر ریسک سایبری و کنترل‌ها

همانطور که در جزء فعالیت‌های کنترلی قبلاً اشاره شد، مدیریت برای حفاظت از سیستم‌های اطلاعاتی باید استقرار سیستم‌های کنترل داخلی را طراحی و توسعه دهد. اطلاعات کنترل داخلی برای کمک به مدیریت و پرسنل سازمان در انجام مسئولیت‌های کنترل سایبری در

سراسر سازمان از طریق کانال‌های داخلی باید به اشتراک گذاشته شود. به خاطر پیچیده‌گی‌های چشم‌انداز سایبری که درون کالبد سازمان یافته شده است، بسیار مهم است که مستندسازی رسمی در ارتباط با کنترل‌های سایبری را نگاه داریم. بدون اسناد رسمی برای حمایت از انتظارات کنترل داخلی، توانایی سازمان برای مدیریت ریسک سایبری به طور چشم‌گیری کاهش می‌یابد (مری، ۲۰۱۵).

هیئت مدیره، امروزه بیش از هر زمان دیگری نیاز به نشان دادن درک خود از روند سایبری دارد که می‌تواند در توانایی سازمان در رسیدن به اهدافش، تاثیرگذار باشد. هیئت مدیره نقش بنیادی در امنیت، مراقبت و انعطاف‌پذیری در مورد درک ریسک سایبری دارد، هیئت مدیره نقش بنیادی در ایمن، مراقبت و منعطف بودن از طریق درک ریسک‌های سایبری انجام می‌دهد و همینطور کنترل‌های کشف‌کننده و پیش‌گیرانه‌ای که در آن چنین ریسک‌هایی در سطح مطلوبی از دامنه تحمل ریسک هستند را تایید می‌کند و انتظاراتی که رویه‌ها و فرآیندهای پاسخ‌گویی مناسب توسط مدیریت محقق شده‌اند را تعریف می‌کند. (مری، ۲۰۱۵). همچنین توانایی و پاسخگویی مدیریت در کاهش ریسک تداوم فعالیت شرکت‌ها از طریق بکارگیری مفهوم اشتباهی ریسک، از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. مدیران توانا با طراحی مناسب سطح اشتباهی ریسک و بکارگیری اسناد اشتباهی ریسک در فعالیتهای شرکت، میزان قابل توجهی از ریسک تداوم فعالیت شرکت را کاهش می‌دهند (یاری و همکارن، ۱۴۰۰).

فعالیت‌های نظارتی و مدیریت ریسک سایبری

برای اینکه سازمان مدیریت ریسک سایبری درستی داشته باشد، محیط کنترلی و فعالیت‌های نظارتی اجزای کنترل داخلی، اصول بنیادی هستند. همان طوری که در چارچوب ۲۰۱۳ بیان شده است، محیط کنترلی مجموعه‌ای از استانداردها فرآیندها و ساختارهایی است که پایه و اساس انجام کنترل‌های داخلی در سراسر سازمان را ارائه می‌کند. هیئت‌مدیره و مدیریت ارشد سیستم‌هایی را در خصوص اهمیت کنترل داخلی و استانداردهای مورد نظر رفتاری برقرار می‌کنند. مدیریت و هیئت‌مدیره قدرت و اختیار مجموعه‌ای از مسئولیتهای شرکت را دارا می‌باشند. اگر امنیت، مراقبت و منعطف بودن، به عنوان یک اولویت در درون سازمان تعریف و ابلاغ نشود، امید خیلی کمی وجود دارد که سازمان بتواند منابع کافی برای استقرار و حافظت از سیستم اطلاعاتی برای پاسخ به رویدادهای سایبری مناسب را داشته باشد (مری، ۲۰۱۵).

پیچیدگی‌های ریسک سایبری می‌تواند یک چالش نگران‌کننده برای مدیریت و هیئت مدیره باشد. برای به انجام رساندن مسئولیتهای موضوع خطرسایبری تکنولوژی اطلاعات باید در برابر اهداف سازمان و اولویتهای کسب‌وکار تفسیر شود. درحالی که برخی از سازمان‌ها ممکن است متخصصان داخلی داشته باشند که فرآیندها و اهداف یک سازمان را تفسیر و تحت تاثیر قرار دهند، بسیاری از سازمان‌های دیگر هم وجود دارد، که به کمک کارشناسان خارجی واجد شرایط برای کمک تصمیم‌گیری استراتژی حرکت آن‌ها برای تبدیل شدن به امنیت، مراقبت و انعطاف‌پذیر بودن نیاز دارند. کمک از متخصصان واجد شرایط ریسک سایبری حیاتی است تا به

طور موثری گسترش منابع علیه ریسک‌های سایبری را اولویت‌بندی کند. مدیریت و هیئت مدیره باید از ارزش اطلاعات سیستم که با اهداف واحد تجاری هم تراز هستند آگاه و مطلع باشند. با این اطلاعات آن‌ها می‌توانند سطح خود از تحمل ریسک، تعریف و کمک به اطمینان از حاصل شدن مبالغ سرمایه‌گذاری و محافظت از اطلاعات برای دستیابی به اهداف مهم سازمان را بدانند. (مری، ۲۰۱۵).

تکامل ریسک سایبری

تکامل ریسک سایبری عموماً آنباشته است، یعنی محرک‌ها و فرصت‌ها در یک دوره جایگزین فرصت‌های دوران قبل نمی‌شوند، بلکه افق را گسترش می‌دهند. (گوردون آرچیبالد^{۲۹}، ۲۰۲۲).

سال‌های ۲۰۰۵ - ۲۰۱۲، دوران انطباق: در پی انقلاب اینترنت، سازمان‌ها بر روی استانداردهای جدید برای امنیت اطلاعات تمرکز کردند. بحران مالی همچنین تمرکز بر رعایت مقررات در حوزه ریسک اطلاعات و فناوری را تشدید کرد.

سال‌های بین ۲۰۱۳ - ۲۰۲۱، دوران ریسک: حملات سایبری با مشخصات بالا در صنایع مختلف توجه رسانه‌ها، مردم، هیئت‌های مدیره و مدیریت اجرایی را برانگیخت و بسیاری از سازمان‌ها را ترغیب کرد که فراتر از انطباق، ریسک‌های تجاری اساسی سایبری را بررسی کنند.

سال‌های ۲۰۲۲ و پس از آن، دوران بلوغ و فراگیری: بلوغ رو به رشد در سراسر قابلیت‌ها و راه‌حل‌های ۱۵ سال گذشته، بسیاری از سازمان‌ها را به دنبال کارایی هزینه بهتر سوق می‌دهد. در عین حال، اتصال فراگیر محصولات و زیرساخت‌ها تمرکز بر مدیریت ریسک در اینترنت را تشدید می‌کند (گوردون آرچیبالد، ۲۰۲۲).

ملاحظات کلیدی امنیت سایبری برای سال ۲۰۲۲

- ۱- گسترش مکالمه امنیتی استراتژیک؛ مکالمه را از هزینه و سرعت به امنیت موثر تغییر دهید تا به ارائه ارزش تجاری و تجربه کاربری افزایش یافته، کمک کند.
- ۲- دستیابی به فاکتور استعدادها و مهارت‌های حیاتی؛ تغییر وضعیت فعلی رئیس امنیت اطلاعات، کارکنان و تیم‌های آنها از مجریان امنیت سایبری گرفته تا کسانی که به نوعی تاثیرگذار هستند.
- ۳- تطبیق امنیت برای توده‌های ابری؛ افزایش امنیت ابر از طریق اتوماسیون - از استقرار و نظارت تا اصلاح.
- ۴- قرار دادن هویت در قلب اعتماد صفر؛ مدیریت هویت و دسترسی و اعتماد صفر را در محل کار بیش از حد متصل امروزی قرار دهد.
- ۵- بهره‌برداری از اتوماسیون امنیتی؛ از استقرار هوشمند اتوماسیون امنیتی برای کمک به درک ارزش تجاری استفاده کنید.
- ۶- حفاظت از مرزهای حریم خصوصی؛ به سمت یک رویکرد چند رشته‌ای برای مدیریت ریسک حریم خصوصی حرکت کنید که حریم خصوصی و امنیت را با طراحی تعبیه کند.
- ۷- امنیت فراتر از مرزها؛ تغییر رویکردهای امنیتی زنجیره تامین - از دستی و زمان بر به خودکار و مشارکتی.

۸- قالب بندی مجدد گفتگوی تاب‌آوری سایبری؛ گسترش توانایی حفظ عملیات، بهبود سریع و کاهش عواقب هنگام وقوع یک حمله سایبری. (اندرو موریسون^{۳۰}، ۲۰۲۲).

تکنیک‌های پیشگیری از خطر تهدیدات سایبری

یک ضرب‌المثلی وجود دارد که اشاره می‌کند «یک اونس پیشگیری ارزش یک پوند درمان را دارد» به ویژه در برخورد با تهدیدات سایبری صادق است. برای مثال، اگر تراکنش مالی یک شرکت از طریق اینترنت روده شود و وجوه یا اطلاعات به سرقت رفته باشد، ممکن است مدتی طول بکشد اطلاعات بازیافت شود، بعلاوه این احتمال وجود دارد که عواید آن هرگز بازیابی نشود و سارقان نیز دستگیر نشوند. خیلی بهتر است در وهله اول از سرقت یا جرایم سایبری جلوگیری شود (کلارک^{۳۱}، ۲۰۰۸). نرم افزارهای امنیتی شامل، ضد جاسوس، شناسایی ابزارهای تبلیغاتی مزاحم، بدافزارها و محافظت آنتی ویروس که از یک فروشنده معتبر تهیه شده است. یک ویژگی به‌روزرسانی خودکار همراه با اسکن روتین خودکار سیستم نیز ضروری است و وصله‌های نرم‌افزاری باید در صورت وجود نصب شود. همچنین مشاوره گرفتن از مشاوران - بیمه‌گران ریسک سایبری، وکلا، حسابداران و مدیران ریسک، تمرین تجاری خوبی است. (مجله بیمه، ۲۰۱۱).

تکنیک‌های کاهش ریسک سایبری

در حالیکه نمی‌توان از همه خطرات جلوگیری کرد، اما اثرات مخرب آن را می‌توان با برنامه ریزی عاقلانه کاهش داد. به طور معمول، شرکت‌هایی که به دنبال مقابله با ریسک سایبری خود هستند، از چارچوب‌های مدیریت ریسک و تکنیک‌هایی استفاده می‌کنند که آسیب‌پذیری‌های امنیت اطلاعات را شناسایی می‌کند. اولین گام، ممیزی امنیتی است که توسط شرکت (یا شخص ثالث) انجام می‌شود که خطرات و آسیب‌پذیری‌ها را در سیستم‌های شرکت شناسایی می‌کند. این مرحله معمولاً شامل بازرسی محیط محاسبات فیزیکی برای تهدیدات ریسک خارجی و همچنین بررسی شبکه‌های الکترونیکی (از جمله دسترسی خارج از سایت توسط کارکنان و مشتریان) است. علاوه بر این، شرکت‌ها با مصاحبه با مدیران فناوری اطلاعات و تعیین هزینه‌های مالی فرآیند مدیریت ریسک، اطلاعاتی را در مورد مشخصات ریسک فعلی جمع‌آوری می‌کنند. (سیگل و همکاران، ۲۰۰۲).

یک تکنیک کاهش خطر، بسیار مهم برای پیاده سازی شرکت‌ها، استفاده از رمزگذاری داده‌ها است، که اساساً هر سند را به گونه‌ای کدگذاری می‌کند که حتی در صورت سرقت یا روده شدن در انتقال تلفن همراه، قابل خواندن نباشد. رمزگذاری انتقال و/یا اسناد، هک مؤثر پایگاه‌های داده یا دستگاه‌های تلفن همراه را برای اشخاص ثالث تقریباً غیرممکن می‌کند. راه‌های زیادی برای استفاده از رمزگذاری وجود دارد. فایل‌های منفرد را می‌توان رمزگذاری کرد یا کل آرشیوها را می‌توان رمزگذاری کرد. انواع مختلفی از رمزگذاری وجود دارد. این دو انواع اصلی رمزگذاری رمزنگاری کلید خصوصی و رمزنگاری کلید عمومی است. رمزگذاری کلید خصوصی دارای یک کلید واحد است که برای رمزگذاری و رمزگشایی استفاده می‌شود. با توجه به «الگوریتم‌های کلید خصوصی به طور کلی بسیار سریع و به راحتی در سخت افزار پیاده سازی می‌شوند، بنابراین

آنها معمولاً برای رمزگذاری داده‌های انبوه استفاده می‌شوند. رمزگذاری کلید خصوصی عمدتاً برای رمزگذاری فایل، دایرکتوری و پارتیشن استفاده می‌شود که فقط توسط صاحب داده‌ها شناخته شده است. دو دسته کلی از الگوریتم‌های کلید خصوصی وجود دارد: رمزهای جریانی و رمزهای بلوکی. یک رمز جریان به صورت جداگانه هر بایت داده را رمزگذاری می‌کند و معمولاً برای ارتباطات بی‌سیم استفاده می‌شود. از طرف دیگر، رمزهای بلوکی یک بلوک از داده‌ها را در یک زمان رمزگذاری می‌کنند و عمدتاً برای رمزگذاری داده‌ها استفاده می‌شوند. رمزنگاری کلید عمومی شامل استفاده از دو کلید متمایز اما مرتبط است: یک کلید عمومی و یک کلید خصوصی. کلید عمومی را می‌توان با هر کسی به اشتراک گذاشت و برای رمزگذاری داده‌های دارنده کلید خصوصی استفاده می‌شود. کلید خصوصی را نمی‌توان به اشتراک گذاشت و برای رمزگشایی هر داده‌ای که توسط کلید عمومی رمزگذاری شده است استفاده می‌شود. رمزنگاری کلید عمومی در درجه اول برای پیام‌های ایمیل، پیوست‌های فایل، امضای دیجیتال و سایر فرآیندهای مربوط به تراکنش استفاده می‌شود. نظارت و شناسایی نیز گامی حیاتی در جلوگیری از خطر سایبری است (الْحُرست، ۲۰۱۰).

چشم‌انداز و آینده ریسک سایبری

مقررات و کنترل‌ها در فناوری سایبری با سرعت بسیار کمتری نسبت به رشد و پیشرفت واقعی در خود فناوری توسعه یافته‌اند و در نتیجه باعث ایجاد تاخیر در اجرا و عدالت شده‌اند. بسیاری از تهدیدات خطر سایبری از کشورهای متفاوتی متفاوته از کشور میزبان سرچشمه می‌گیرند و تنظیم یا اجرای قوانین علیه چنین مجرمان فرامرزی می‌تواند دشوار یا حتی غیرممکن باشد. دولت‌ها و نهادهای نظارتی بین‌المللی، مانند سازمان ملل متحد، اکنون در تلاش هستند تا مقررات سخت‌گیرانه‌تری. به منظور جلوگیری از این نوع فعالیت‌های غیرقانونی خطر سایبری متقابل ملی ایجاد کنند. با این حال، تا زمانی که توافق گسترده‌ای در مورد اجرا و مجازات وجود نداشته باشد، شرکت‌ها مجبور خواهند بود به تنهایی با این خطرات مقابله کنند. هر مدیر ریسکی که به آینده نگاه می‌کند باید بتواند برای این تهدیدات منحصر به فرد و پیچیدگی روزافزون آن‌ها برنامه ریزی کنید. از آنجایی که اینترنت امکان دسترسی بالقوه را از هرجایی فراهم می‌کند، شرکت‌ها و شرکت‌های دولتی باید برای مقابله با تهدیدات خطر سایبری داخلی و خارجی آماده باشند (الْحُرست، ۲۰۱۰).

حسابرسی ریسک‌های سایبری

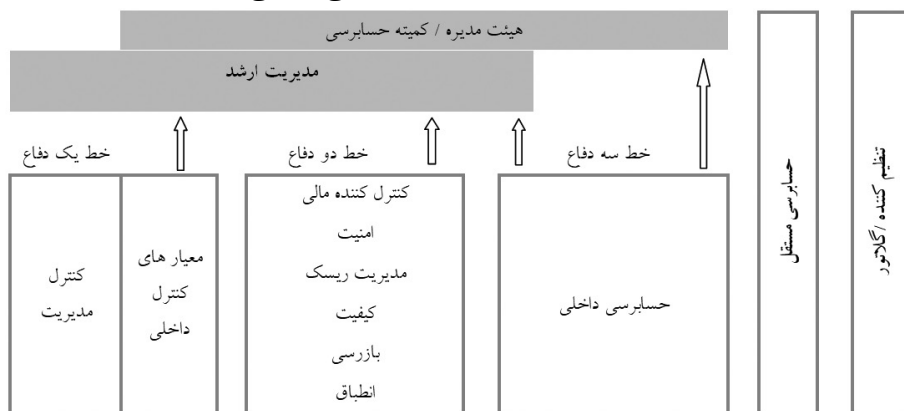
حسابرسان داخلی باید اطمینان حاصل کنند که دانش مناسبی در مورد ریسک سایبری دارند. یکی از مؤلفه‌های حیاتی حاکمیت ریسک، کسب اطمینان از طریق حسابرسی داخلی است که فرآیندهای مدیریت ریسک موجود به درستی کار می‌کنند و منابع به طور مؤثر به کار می‌روند. همانطور که محیط سایبری تکامل می‌یابد، مدیریت ریسک و حسابرسی داخلی باید سرعت خود را حفظ کنند. ریسک‌های سایبری، در معنای وسیع آن‌ها، باید پس از ارزیابی مبتنی بر ریسک، در برنامه‌ریزی و اجرای حسابرسی داخلی منعکس شوند. حسابرسان داخلی باید اطمینان حاصل

کنند که دانش مناسبی در مورد ریسک سایبری دارند و حسابرسی داخلی و مدیریت ریسک و مدیریت عملیاتی باید برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات و اعتبارسنجی پاسخ‌های کنترلی با یکدیگر همکاری نزدیک داشته باشند. (دیوید کانهام^{۳۳}، ۲۰۱۴) و همچنین در خصوص نبود دانش و تجربه کافی در زمینه حسابرسی فناوری اطلاعات می‌توان گفت که بهبود دانش حسابرسان در خصوص فناوری اطلاعات به عنوان یک عامل مهم در خصوص اجرای این نوع حسابرسی محسوب می‌شود (پرن‌دین، ۱۴۰۲). در ادامه به برخی از ملاحظات کلیدی برای حسابرسی داخلی در حوزه مدیریت ریسک سایبری خواهیم پرداخت.

اصول حسابرسی داخلی

مؤسسه جهانی حسابرسان داخلی^{۳۴} (IIA) حسابرسی داخلی را اینگونه تعریف می‌کند: «... یک فعالیت تضمینی و مشاوره مستقل و عینی که برای افزودن ارزش و بهبود عملیات سازمان طراحی شده است. این به سازمان کمک می‌کند تا با ارائه یک رویکرد منظم، برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرآیندهای مدیریت ریسک، کنترل و حاکمیت، به اهداف خود دست یابد. (دیوید کانهام، ۲۰۱۴). و همچنین ضمن مشارکت حسابرسان داخلی با مدیریت ریسک در فرآیند ارزیابی ریسک، تنظیم برنامه‌ی حسابرسی داخلی با نگرش مبتنی بر ریسک برای شناسایی اولویت‌های فعالیت حسابرسان داخلی، زمینه‌ی اثربخشی مؤثرتر حسابرسی داخلی فراهم می‌نماید (برخوردار، ۱۴۰۰). عملکرد حسابرسی داخلی به تیم‌های مدیریتی، مدیران غیر اجرایی و کمیته‌های حسابرسی در مورد سلامت محیط کنترل اطمینان می‌دهد، در مواردی که مسائل کشف می‌شوند گزارش می‌دهند و مکان‌هایی را که اقدامات اضافی مورد نیاز است شناسایی می‌کند. مدل سه خط حسابرسی دفاعی (تأیید شده در بریتانیا) توسط IIA و موسسه مدیران) چارچوب ساده‌ای را برای درک سطوح مختلف کنترل و اطمینان ارائه می‌کند: این مدل، از نشریه IIA «آنچه هر مدیر باید درباره حسابرسی داخلی بداند» گرفته شده است، به صورت نموداری در شکل ذیل نشان داده شده است (دیوید کانهام، ۲۰۱۴).

شکل ۲، مدل سه خط حسابرسی دفاعی

خط ۱ - کنترل‌های مدیریت عملیاتی که به‌عنوان بخشی از مدیریت کسب‌وکار به‌صورت مدیریت خط روزانه به کار گرفته می‌شوند. به عنوان مثال، در زمینه ریسک سایبری ممکن است تیمی از آزمایش‌کنندگان کنترل در بخش مدیر ارشد اطلاعات وجود داشته باشد که تضمین می‌دهد، هم به حاکمیت عملیاتی و هم در برنامه حسابرسی سازمان کمک می‌کند.

خط ۲ - نظارت و تسهیل مدیریت عملیاتی توسط تیم مدیریت ریسک یا سایرین مانند اتحادیه انطباق. خط ۲ مشاوره، آموزش، چالش و نظارت بر فعالیت‌های خط اول را ارائه می‌دهد. به عنوان بخشی از این نقش خط دوم، تیم‌های اطمینان با خط اول برای ارزیابی نقاط ضعف و آسیب‌پذیری در محیط کنترل و انطباق با چارچوب‌های قانونی و نظارتی، با استفاده از محیط نظارتی سازمان و ثبت ریسک ذاتی برای هدایت فعالیت‌ها کار می‌کنند.

خط ۳ - عملکرد حسابرسی داخلی، با انجام بررسی‌های مستقل بر اساس ریسک، از نحوه عملکرد خط اول و دوم دفاعی اطمینان می‌دهد.

در ادامه رویکرد سنتی حسابرسی را بررسی می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه در یک محیط «سایبری» نقش حسابرسی داخلی ممکن است متفاوت باشد.

رویکرد حسابرسی سنتی

تعدادی از تغییرات در رویکرد حسابرسی داخلی وجود دارد به شش مرحله به شرح ذیل بیان می‌شود

مرحل اول - برنامه‌ریزی سطح بالا؛ در تنظیم برنامه حسابرسی باید از تعدادی از منابع استفاده شود تا از جامع‌ترین طرح ممکن اطمینان حاصل شود. این منابع شامل موارد ذیل می‌باشد؛ (لازم به ذکر است، در برخی موارد ممکن است فقط محدود به موارد ذیل نباشد)

۱- پروفایل ریسک ذاتی ۲- محدوده ریسک فعلی شرکت ۳- استانداردهای سازمانی ۳- حسابرسی‌های قبلی ۴- منابع خارجی، ۴- ملاحظات قانونی ۵- راهنمایی‌های کمیته حسابرسی و مدیریت سازمان و ۶- برنامه‌های تضمین خط یک و دو

در سازمان مدرن، شبکه‌ای از طرف‌های داخلی و خارجی وجود خواهد داشت که بر برنامه حسابرسی تأثیر می‌گذارد. برای مثال ممکن است شرایط قرارداد خاصی مورد نیاز باشد تا به سازمان اجازه دهد فرآیندهای مربوط به تأمین‌کنندگان و برون‌سپاری‌ها را بررسی کند، تیم‌های حسابرسی داخلی که به‌طور سنتی حول یک برنامه سالانه استوار است، اکنون رویکرد انعطاف‌پذیرتری را بر اساس برنامه‌های متحرک بر اساس «سه به علاوه نه» یا «شش بعلاوه شش» اتخاذ می‌کنند.^{۳۵} (دیوید کانهم، ۲۰۱۴).

مرحله دوم - برنامه‌ریزی وظایف: هنگامی که طرح ایجاد شد، می‌توان وظایف حسابرسی جداگانه را انجام داد. شرایط مرجع باید در ارتباط با مدیریت خط مقدم تهیه شود و دامنه فعالیت حسابرسی داخلی را مشخص کند از جمله ذینفعان کلیدی که باید درگیر شوند، تخمین زمان مورد نیاز و ارزیابی خطرات را باید در نظر داشت.

مرحله سوم - تجزیه و تحلیل کسب‌وکار: با شروع بررسی و ورود حسابرسان داخلی به محل،

اولین فعالیت انجام شده تجزیه و تحلیل تجاری است. این فرآیند برای ایجاد یک دیدگاه مشترک از محیط فرآیندی که باید بررسی شود، مهم است. این می‌تواند به شکل بازنگری دستورالعمل‌های فرآیند، ایجاد نمودارهای جریان فرآیند و/یا روایتی باشد که نحوه عملکرد و بررسی فرآیندهای مشمول حسابرسی را توصیف می‌کند. علاوه بر این، یک ثبت کنترلی از نقاط کنترل‌های کلیدی باید ایجاد شود، اولاً به عنوان بخشی از فرآیند شناسایی و ثانیاً برای امکان آزمایش مؤثر و همسویی با خطرات در حال بررسی.

مرحله چهارم - تجزیه و تحلیل ریسک و کنترل: مرحله چهارم فرآیند موقعیت، تجزیه و تحلیل ثبت ریسک سازمانی است. این امر کنترل‌های شناسایی شده در مرحله تجزیه و تحلیل کسب‌وکار را به ثبت ریسک مرتبط می‌کند و همچنین مناطقی را که شکاف‌هایی در ثبت ریسک وجود دارد شناسایی می‌کند. حسابرس داخلی معمولاً یک ماتریس ریسک و کنترل از این اطلاعات ایجاد می‌کند که به بررسی کمک می‌کند و به فرمول‌بندی یافته‌هایی کمک می‌کند که این اقدام با پیشرفت بررسی ثبت می‌شوند و نهایتاً به اطلاع‌رسانی گزارش نهایی کمک می‌کنند.

مرحله پنجم - اثربخشی آزمون: هنگامی که ماتریس ریسک و کنترل درست شد و فرآیندها ترسیم و درک شدند، بررسی می‌تواند با استفاده از ترکیبی از مصاحبه‌ها، بررسی‌های فنی از طریق اشخاص ثالث انجام شود. یافته‌های این فرآیند و مسائل شناسایی شده در نهایت منجر به گزارش حسابرسی نهایی می‌شود.

مرحله ششم - گزارش و اظهار نظر: مرحله نهایی تهیه گزارش حسابرسی است. یافته‌ها بر اساس یک سلسله مراتب اهمیت ریسک سازمانی درجه‌بندی می‌شوند. معمولاً این انتظار وجود دارد که این رتبه‌بندی توسط مدیریت اصلاح شود. رتبه بالاتر معمولاً نیاز به یک طرح حل سریعتر را به سازمان دیکته می‌کند. گزارش جمع‌آوری شده از همه حسابرسی‌ها در یک حوزه کنترلی خاص، یک «نظر حسابرسی» را تشکیل می‌دهد که به طور دوره‌ای به هیئت مدیره، کمیته حسابرسی و در صورت لزوم به اشخاص ذینفع خارجی گزارش می‌شود.

پیروی از یک الگوی تعیین شده برای اطمینان از کیفیت و یکپارچگی برنامه حسابرسی سازمانی منطقی است، اما فرآیند سنتی زمان می‌برد و در کنار محیط کنترلی سازمان مربوطه تنظیم می‌شود. با یک محیط سایبری سریع، یک رویکرد سنتی ممکن است برای کنترل‌های امنیت داده‌ها کافی باشد، اما برای تهدیدات سایبری در حال تحول ممکن است به شیوه‌ای متفاوت از تفکر نیاز باشد. (دیوید کانهام، ۲۰۱۴).

به‌کارگیری رویکرد حسابرسی در محیط سایبری

در هنگام اعمال رویکرد حسابرسی در محیط سایبری، ملاحظات وجود دارد که شامل موارد ذیل است ولی محدود به رویکرد سنتی نمی‌باشد؛

۱- برنامه‌ریزی سطح بالا

محدوده مرحله برنامه‌ریزی برنامه حسابرسی باید چشم‌انداز تهدید سایبری گسترده را در نظر بگیرد. به طور سنتی برنامه‌های حسابرسی حول نقشه فرآیند سازمانی و ثبت ریسک ساخته

شده‌اند، اما در یک محیط «سایبری» باید عوامل خارجی بیشتری در نظر گرفته شوند، برای مثال:

- شبکه‌ای از تامین کنندگان، اشخاص ثالث و مشاوران در سراسر سازمان وجود خواهد داشت. روش‌های مختلفی برای اطمینان از انطباق و کنترل از طریق استانداردهای معتبر وجود دارد، اما حسابرس داخلی باید تصمیم بگیرد که آیا این میزان اطمینانی را که سازمان مادر برای برآورده کردن تحمل ریسک خود به آن نیاز دارد، برآورده می‌کند یا خیر.

- سازمان‌ها باید مکانیسم‌های نظارتی کافی برای هشدار فعالانه در مورد نفوذ سایبری داشته باشند. کنترل‌های سنتی پیرامون امنیت مانند خط‌مشی‌ها، رویه‌ها، فایروال‌ها و غیره تحت بررسی حسابرسی داخلی هستند، اما به طور فزاینده‌ای، حسابرس داخلی باید نیاز گسترده‌تری را برای نظارت و اسکن فعال‌تر و در سطح سازمانی در نظر بگیرد. به عنوان مثال آیا سازمان دارای یک مرکز عملیات امنیتی است؟

- هوش خارجی در برنامه ریزی و ارزیابی خطرات درون یک سازمان اهمیت فزاینده ای دارد. با عدم تمایل به گزارش و به اشتراک گذاری اطلاعات در مورد تخلفات در بخش خصوصی به ویژه، بررسی اطلاعات در دسترس عموم در برنامه‌ریزی، استفاده از پیوندهای غیررسمی بین شرکت‌ها و بررسی پایگاه‌های اطلاعاتی صنعت مانند ORIC (در بخش بیمه) می‌تواند به توسعه جامع برنامه حسابرسی سازمانی کمک کند. (دیوید کانهام، ۲۰۱۴).

۲- کنترل و اصلاح

از دیدگاه حسابرسی، چشم انداز تهدید گسترده است، از داخلی به خارجی، مالی به حق امتیاز، جنایی تا مخرب. اساساً هنگام ایجاد بررسی طرح‌ها و ماتریس ریسک و کنترل، حسابرس داخلی باید نه تنها کنترل‌های موجود، بلکه ترکیبی از کنترل‌ها را در نظر بگیرد. در سطح بالا، حسابرس داخلی باید انواع کنترل‌های زیر را در نظر بگیرد: پیشگیرانه، کارگاه و اصلاح (دیوید کانهام، ۲۰۱۴).

۳- قدم یا گام حسابرس

با یک چشم‌انداز تهدید سریع که محیط «سایبری» را احاطه کرده است، رویکرد سنتی حسابرسی باید مورد سؤال قرار گیرد و همچنین در نظر گرفتن اینکه حسابرسی داخلی چه نقشی در بررسی یک حادثه ایفا می‌کند نیز وجود دارد. سازمان‌ها فرآیندهایی را برای مقابله با عواقب فوری یک «رویداد سایبری» ایجاد کرده‌اند، اما بررسی و کنترل‌ها در مورد ضعف‌های منتهی به رویداد و تأثیرات آن می‌تواند از نظارت مستقل توسط حسابرس داخلی بهره‌مند شود (دیوید کانهام، ۲۰۱۴).

۳- بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش، بررسی چگونگی کمک چارچوب کنترل داخلی یکپارچه (۲۰۱۳) به مدیریت ریسک و کنترل‌های سایبری است و همچنین نقش حسابرسی داخلی در کنترل مدیریت ریسک سایبری، برای سازمان‌ها را نشان می‌دهد. مدیریت ریسک در حوزه امنیت یک مفهومی کلیدی است که هدف اصلی آن استفاده از مکانیزم‌های مختلف امنیتی برای حفاظت بیشتر از

دارایی‌های حیاتی سازمان می‌باشد، مدیریت ریسک در امنیت سایبری علاوه بر استفاده از ابزارهای امنیت فیزیکی مانند درب‌ها، قفل‌های امنیتی و گاوصندوق‌ها، شامل کلیه اقدامات مربوط به استفاده از راهکارهای ترکیبی، شامل استراتژی‌ها، تکنولوژی‌های امنیتی و حتی آموزش کاربران برای حفاظت از اطلاعات سازمان در برابر حملات نیز می‌شود. در حال حاضر هر نوع حمله‌ای می‌تواند سیستم‌های اطلاعاتی سازمان را به خطر بیندازد و باعث به سرقت رفتن اطلاعات ارزشمند سازمان و آسیب به شهرت سازمانی شود. با توجه به افزایش میزان حملات سایبری نیاز به استفاده از راهکارهای مدیریت ریسک در حوزه سایبری افزایش چشمگیری داشته است. در پی توجه به ریسک سایبری از طریق لنز COSO، بسیاری از سازمان‌ها می‌توانند در تغییراتی که کنترل‌ها را بهبود می‌بخشد، تجدید نظر کنند. اگر امنیت، مراقبت و انعطاف‌پذیر بودن برای سازمان‌ها در اولویت نباشد، در نهایت در اولویت قرار خواهد گرفت. اگر ریسک سایبری توسط مدیریت منعکس نشده باشد، آسیب از یک حمله سایبری به طور بالقوه می‌تواند آنقدر شدید باشد که عملیات سازمان را منقطع و یا حیات سازمان را به خطر بیندازد. ریسک سایبری ادامه خواهد داشت تا کار مدیریت زمان و توسعه فناوری دشوارتر شود و هرکدام پیچیده‌تر شوند. با این حال با توجه به مدل چارچوب کنترل داخلی یکپارچه در عصر سایبری شرکت‌ها باید در این زمینه سرمایه‌گذاری، مدیریت ریسک سایبری را در اولویت و اهداف استراتژیک سازمان را مورد توجه قرار دهند. هر سازمان بسته به جایگاه‌ای که در آن قرار دارد کنترل ریسک سایبری را مورد توجه و در برنامه‌های آتی قرار می‌دهد. راهنمای چارچوب ۲۰۱۳ در جهت تلاش‌ها و قدم‌های که یک سازمان برای طراحی، ارزیابی و نگهداری یک محیط ایمن، هوشیار و منعطف بر می‌دارد، می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

و همچنین با توجه به دوره تکامل ریسک سایبری و دوره حاضر، ملاحظات کلیدی امنیت سایبری برای سال ۲۰۲۲ که در این پژوهش معرفی شدن باید مورد توجه سازمان‌های مختلف قرار گیرد. لازم به ذکر است همانطور که محیط «سایبری» تکامل می‌یابد، نیاز به مدیریت ریسک و حسابرسی داخلی برای همگام شدن با آن افزایش می‌یابد.

به طور خلاصه و با توجه به اهمیت موضوع امنیت سایبری انجام اقدامات به شرح ذیل به مدیریت ریسک سایبری و آسیب‌پذیری کمتر سازمان کمک می‌کند: ایجاد فرهنگی بر مبنای امنیت، ارزیابی مستمر تمامی تکنولوژی‌هایی که در سازمان استفاده می‌شود، ارزیابی مستمر آسیب‌پذیری سیستم‌های سازمان که احتمالاً توسط کارمندان و پروتکل‌ها بوجود می‌آید، تحلیلی جامع در مورد نمونه حمله‌های سایبری انجام شده در سازمان‌های مشابه صورت پذیرد، فعالیت‌های مدیریت ریسک سایبری بصورت مستمر انجام پذیرد و همچنین سازمان‌ها باید بر روی آموزش امنیت سایبری تمرکز کنند. با توجه به پژوهش‌های انجام شده در این مورد، فلامرزی در سال ۱۳۹۵ به بررسی حسابرسی فناوری و ریسک عملیاتی پرداخته‌اند که نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که حسابرسان آموزش دیده و ماهر به عنوان بخشی از نظام راهبری فناوری اطاعات باید در معرفی فناوری جدید درگیر شوند، و همچنین در پژوهشی که توسط علیوردی نیا در سال

۱۳۹۴ صورت پذیرفته است که نشان می‌دهد بهترین روش اجرای مقابله با خطرات سایبری به افراد، فرهنگ، مهارت و آموزش‌های لازم بستگی دارد. که در مقایسه با نتایج این دو پژوهش با پژوهش جاری و با توجه به یافته‌های فوق، آموزش و مهارت برای مقابله با ریسک سایبری، ایجاد فرهنگ امنیت سایبری با نتایج گذشته همسو می‌باشد. و در نهایت با توجه به اینکه بهترین راهکار برای مدیریت ریسک باید شامل تکنولوژی، فرایندها و افراد متخصص باشد. اعضای تیم باید در آموزش منظم و مداوم امنیت سایبری شرکت کنند. مدیریت ریسک سایبری به سازمان‌ها کمک می‌کند که شکاف‌های عملکرد و پوشش‌های ناقص را شناسایی کنند.

پیشنهاد‌های پژوهش

توصیه‌های این پژوهش به شرح ذیل می‌باشد؛

- ۱- ریسک‌های سایبری، به معنای وسیع آن‌ها و به‌عنوان مثال، ریسک‌های رسانه‌های اجتماعی، احتمالاً یک حوزه خطر قابل توجه در آینده برای اکثر سازمان‌ها هستند و این باید پس از ارزیابی مبتنی بر ریسک، در برنامه‌ریزی و اجرای حسابداری داخلی منعکس شود.
- ۲- توجه ویژه باید به خطرات مرتبط با تعامل و تبادل داده با تامین کنندگان (از جمله خدمات ابری) و سایر اشخاص ثالث در شرکت توسعه یافته شود.
- ۳- همچنین باید به جنبه‌های رفتاری ریسک سایبری - اقدامات و انگیزه‌های افراد - و همچنین جنبه‌های فنی و فرآیندی امنیت اطلاعات توجه دقیق شود.
- ۴- حساب‌رسان داخلی باید دانش خود را در مورد خطرات سایبری به روز نگه دارند تا بتوانند از مدیریت خود اطمینان حاصل کنند. این باید هر دو کنترل فعال و واکنشی و استفاده از اطلاعات خارجی را پوشش دهد.
- ۵- حسابداری داخلی، مدیریت ریسک و مدیریت عملیاتی باید برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات در مورد خطرات سایبری با یکدیگر همکاری نزدیک داشته باشند. حساب‌رسان داخلی نباید به‌عنوان «مدیر تعیین تکلیف» در نظر گرفته شود، بلکه باید به‌عنوان بخشی یکپارچه از فرآیند مدیریت ریسک که با عملکردهای تضمینی خط اول و دوم برای اشتراک‌گذاری اطلاعات و اعتبارسنجی پاسخ‌های کنترلی کار می‌کند، در نظر گرفته شود.
- ۶- استقلال حاصل از حسابداری داخلی باید بخش ارزشمندی از فرآیند تحقیق پس از یک حادثه یا به‌عنوان پاسخی به الگوهای غیرمعمول فعالیت‌هایی باشد که در نظارت انتخاب شده‌اند.

منابع

- برخوردار، کتابیون؛ ناظمی و همکاران (۱۴۰۰). «بررسی عوامل مؤثر بر اثربخشی حسابداری داخلی و ارزیابی نقش حسابداری داخلی در مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی بانک کشاورزی» پژوهش‌های حسابداری حرفه‌ای، شماره دوم، بهار ۱۴۰۰، صص ۸-۳۵.
- پرندین، کاوه؛ دوست جباریان و همکاران (۱۴۰۲). «موانع اجرای حسابداری فناوری اطلاعات در

ایران» پژوهش‌های حسابرسی حرفه‌ای، شماره دوازدهم، پاییز ۱۴۰۲، صص ۸۸-۱۰۵.
فلامرزی، حامد و مجیدی، ملیحه (۱۳۹۵). «حسابرسی فناوری و ریسک عملیاتی»، پژوهش‌های نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، پنجمین کنفرانس بین‌المللی، مرداد ۱۳۹۵.
کتابچی، الناز و پور قهرمانی (۱۴۰۰) «چالش‌های امنیت سایبری در کشورهای «آسه آن»»، فصلنامه مطالعات بین‌المللی، صفحات ۱۳۹-۱۵۶- شماره ۶۹ تابستان ۱۴۰۰.
هادی‌خامنه، اعظم و خدیجه ابوالمعالی (۱۴۰۰). «ارائه مدل مفهومی ساختارهای شناختی- ادراکی جرم‌زا در مجرمان سایبری براساس تحلیل روایت زندگی آنان» مجله طب انتظامی، دوره ۱۰، شماره ۳، تابستان ۱۴۰۰، صص ۲۰۷-۱۹۸.
یاری، فاطمه و مهر آذین و همکارن (۱۴۰۰)، «اشتهای ریسک، ریسک تداوم فعالیت، توانایی و پاسخگویی مدیریت» حسابداری و منافع اجتماعی، تابستان ۱۴۰۰ صص ۲۰-۱.

Andrew Morrison, cyber security landscape 2022, Deloitte, February 2022.

Albina Orlando, Cyber Risk Quantification: Investigating the Role of Cyber Value at Risk, Risks • October 2021.

Barkhordar, Katayoun, and Nazemi et al. " Investigating Factors Influencing the Internal Audit Effectiveness and Evaluating Internal Audit Role in Risk Management and Internal Controls of Keshavarzi Bank". Professional Auditing Research, Spring 2021, V.1, No2, pp 8-35. (In Persian).

Böhme, R., Laube, S., Riek, M., 2018. A fundamental approach to cyber risk analysis. Variance 12 (2), 161-185.

Biener, C., M. Eling, and J.H. Wirfs. 2015. Insurability of cyber risk: An empirical analysis. The Geneva Papers on Risk and Insurance—Issues and Practice 40 (1): 131-158. [https:// doi. org/ 10. 1057/ gpp. 2014. 19](https://doi.org/10.1057/gpp.2014.19).

Clarke, R. (June 15-18, 2008). A Risk Assessment Framework for Mobile Payments, 21st Bled eConference e Collaboration: Overcoming Boundaries through Multi-Channel Interaction Bled, Slovenia, April 29, 2011, Available from <http://domino.fov.unimib>.

Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) 2013. Internal Control: Integrated Framework. May 2013. Available at: www.coso.org.

David Canham, Cyber Risk Resources for Practitioners, 2014, Chapter 17: Auditing cyber risks.

Douglas Haveka, Jeffrey W. Merhout. (2013). "Internal information technology audit process quality: Theory development using structured group processes". International Journal of Accounting Information systems 14(2013) 165-192.

Eling, M., and W. Schnell. 2016. What do we know about cyber risk and cyber risk insurance? Journal of Risk Finance 17 (5): 474-491. [https:// doi. org/ 10. 1108/ jrf- 09- 2016- 0122](https://doi.org/10.1108/jrf-09-2016-0122).

Eling, M., Schnell, W., 2016. Ten key questions on cyber risk and cyber risk insurance. Technical Report 2016. The Geneva Association, Zurich.

European Council. 2021. Cybersecurity: how the EU tackles cyber threats. [https:// www. consilium. europa. eu/ en/ polic ies/ cyber secur ity/](https://www.consilium.europa.eu/en/policies/cybersecurity/). Accessed 10 May 2021.

Falco, G. et al. 2019. Cyber risk research impeded by disciplinary barriers. Science (American Association for the Advancement of Science) 366 (6469): 1066-1069.

Flamarzi, Hamed and Majidi, Malijeh (2015). "Technology Audit and Operational Risk",

Modern Researches in Management, Economics and Accounting, Fifth International Conference, August 2015. (In Persian).

Gordon Archibald, Cyber security considerations 2022 Trust through security KPMG Australia, January 2022. KPMG.com.au.

Hallam-Baker, P. (February 21, 2008). Famous for Fifteen Minutes: A History of Hacking Culture, In: CSO Online-Security and Risk, September, 11 2011.

Hadi-Khameneh, Azam and Khadijah Abul-Maali (2021). "Presentation of the conceptual model of criminal cognitive-perceptual structures in cybercriminals based on the analysis of their life narratives" Journal of Law Enforcement Medicine, Volume 10, Number 3, 2021, pp. 198-207. (In Persian).

Identity Theft Resource Center. (2011). Identity Theft Resource Center A Nonprofit Organization, March 21, 011, Available from http://www.idtheftcenter.org/artman2/publish/lib_survey/ITRC_2008_Breach_L_ist.shtml.

Ioan Rus(2015). "Technologies And Methods For Auditing Databases". Procedia Economic and Finance 26.2015.991-999.

Ketabchi, Elnaz and Pour Garhami (2021) "Challenges of cyber security in ASEAN countries", International Studies Quarterly, pages 139-156- number 69, 2021. (In Persian).

Maleks Smith, Z., E. Loštri, and J.A. Lewis. 2020. The hidden costs of cybercrime. <https://www.mcafee.com/enterprise/en-us/assets/reports/rp-hidden-costs-of-cyber-crime.pdf>. Accessed 16 May 2021.

Martin Mullins1 • Finbarr Murphy1 • Stefan Materne2 Cyber risk and cybersecurity: a systematic review of data Availability. Received: 15 June 2021 / Accepted: 20 January 2022 The Geneva Papers on Risk and Insurance - Issues and Practice

Mary E. Galligan and Kelly Rau, (January 2015), COSO in the Cyber Age, Deloitte.

Mohemed, mirghan & Michael Stankosky and Arthur Murray(2006). Knowledge management and information technology: can they work in perfect harmony? Journal of knowledge management.vol.10.no.30.

Maillart, T., Sornette, D. (2010). Heavy-tailed distribution of cyber-risks, European Physical Journal B, Vol. 75, No. 3 (June 2010), pp. 357–364, Available from <http://www.springerlink.com/content/866j4814v275r582/fulltext.pdf>

NAIC, 2018. Cybersecurity Risk Management, National Association of Insurance Commissioners (NAIC), National Association of Insurance Commissioners (NAIC). (accessed 21 October 2019).AIC (2018).

Ohlhorst, F. (February 10, 2010). Three encryption apps to keep your data safe – data encryption - PC World Business, In: PC World Australia, April 12, 2011, Available from.

Patrick L. Brockett, Linda L. Golden and Whitley Wolman University of Texas at Austin USA, Enterprise Cyber Risk.

Parandin, Kaveh and Doustjabbarian et al. "Obstacles to the implementation of information technology audit in Iran". Professional Auditing Research, Fall 2023, V.3, No 12 pp 88-105. (In Persian).

Price J.(2001) "Auditing E-Business Applications". Internal Auditor.58(4).pp.21-23.

Management, Chapter 14 (pages 319-340)in Risk Management for the Future – Theory and Cases, (2012),Jan Emblemvag (Ed.)

Rhemann, M. (2011). "Cyber Trends" In: Trends Digest, September 11, 2011.

Sheehan, B., F. Murphy, M. Mullins, and C. Ryan. 2019. Connected and autonomous vehicles:

A cyberrisk classification framework. Transportation Research Part a: Policy and Practice 124: 523–536. <https://doi.org/10.1016/j.tra.2018.06.033>.

Siegel, C., Sagalow, T., & Serritella, P. (2002). Cyber-Risk Management: Technical and Insurance Controls for Enterprise-Level Security, CRC Press, (March 4, 2002), Available from <http://www.eprivacy.com/lectures/cyber-risk.pdf>.

Yari, Fatemeh and Mehr Azin et al., "Risk Appetite, Business Continuity Risk, Management Ability and Accountability", Accounting and Social Interests, 2021, pages 1-20. .(In Persian).

پی‌نویس:

1. Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.
 2. Information Technology.
 3. Cyber-driven world.
 4. Radio-frequency identification.
 5. Mary
 6. External parties.
 7. Cybersecurity Ventures. محقق و ناشر پیشرو در جهان است که اقتصاد سایبری جهانی را پوشش می‌دهد و یک منبع قابل اعتماد برای حقایق، ارقام و آمار امنیت سایبری است.
 8. international Organization for Standardization
 9. Allianz Global Corporate & Specialty 2020
 10. Enterprise Risk Management
 11. National Association of Insurance Commissioners
 12. Information Communications Technology
 13. Operational Technology
 14. Mirghan
 15. Nation-states and spies.
 16. Organized criminals
 17. Terrorists.
 18. Hacktivists.
 19. Insiders.
 20. Techniques, tools, and processes
 21. Douglas Haveka
 22. Ioan Rus
 23. General information technology controls.
 24. Control Objectives for Information and Related Technology (COBIT).
 25. International Organization for Standardization (ISO).
 26. National Institute of Standards and Technology (NIST), Framework for Improving Critical Infrastructure Cybersecurity
 27. Price
 28. Universal Serial Bus
 29. Gordon Archibald
 30. Andrew Morrison
 31. Clarke
 32. Ohlhorst
 33. David Canham
 34. Institute of Internal Auditors
۳۵. راهنمایی دقیق در مورد برنامه‌ریزی حسابداری مبتنی بر ریسک را می‌توان در وب سایت موسسه حسابرسان داخلی www.iaa.org.uk بر اساس مدل‌هایی مانند مدل چهار مرحله‌ای برای خدمات مالی نشان داده شده است، یافت.

COPYRIGHTS

This is an open access article under the CC-BY 4.0 license.